

Motion till riksdagen 2024/25:1176

av **Torsten Elofsson (KD)**

Ökat skydd för polisens informatörer

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att frågan om ökat källskydd för polisens informatörer bör utredas och implementeras i svensk lagstiftning och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

En viktig komponent i kampen mot grova brott, kriminella nätverk och organiserad brottslighet utgörs av källdrivning där en informatör med insyn i kriminella nätverk samverkar med polisen i syfte att avslöja pågående brottslighet, exempelvis uppgifter om vapen- eller narkotikagömmor eller förberedelser till grova brott. För att inte tvingas avslöja källan måste polisen idag bedriva egen tidsödande spaning för att bygga upp ärendet och skydda källan. Poliserna ställs ofta inför såväl juridiska som etiska dilemman för att skydda källan som vid ett eventuellt avslöjande löper risk för eget liv.

Rättsordningen och kravet på öppenhet innebär att den tilltalade och dennes försvar kan kalla ingripande poliser som vittnen i domstol och som då under ed måste besvara frågor om grunderna för genomförda tvångsåtgärder i form av husrannsakan och gripande. Den misstänktes rätt till insyn och rätten till en rättvis rättegång ger mycket långtgående rättigheter och möjligheter för den misstänkte och dennes försvar, vilket är en grundbult i en rättsstat, men detta måste vägas mot risken för vedergällning mot uppgiftslämnaren.

I Danmark har riksåklagaren relativt nyligen kommit med riktlinjer för hur information från källor ska hanteras. Regelverket och metodiken bör kunna tjäna som modell för liknande svensk lagstiftning och utgöra grund för ett effektivare polisarbete samtidigt som det stärker skyddet för informatören/källan.

I korthet innebär det att lagstiftningen i vissa fall möjliggör för polisen att undanta material från försvararens och den tilltalades rätt till dokumentgranskning.

Om anmälaren/källan inte vill att hans namn nämns i polisanmälan står det i polis-anmälan: ”Uppgifterna kommer från en källa känd för polisen.”

Uppgifter om identiteten på en uppgiftslämnare som vill vara anonym omfattas inte av försvarets tillgång till partsinsyn om polisen har utelämnat uppgiftslämnarens namn från polisanmälan och det istället av polisanmälan har framgått att polisen känner till personens identitet.

Danska riksåklagarens riktlinjer på området har sin tolkningsgrund bland annat i ”lagen om bekämpande av gängbrottslighet och annan organiserad brottslighet”. Det centrala begreppet är att uppgifter om identiteten på en uppgiftslämnare som vill vara anonym inte omfattas av försvarets rätt till partsinsyn. För att samtidigt säkerställa rätten till en rättvis rättegång har domstolen till uppgift att balansera skyddet av informanten med den tilltalades rättigheter. Exempelvis genom att domstolen ska granska trovärdigheten och tillförlitligheten hos källan, särskilt om den har stor betydelse för åtalet. Det måste också balanseras med annan bevisning då endast den anonyma källan inte kan utgöra den enda och huvudsakliga grunden för en fällande dom.

Det är viktigt att allmänheten känner förtroende för rättsväsendet och att personer som har uppgifter att lämna vågar medverka i en rättsprocess. Därför bör ett utökat källskydd för polisens informatörer utredas och implementeras i svensk lagstiftning.

Torsten Elofsson (KD)